

Stadgar för Kriterium

Detta är stadgar för det nationella konsortiet Kriterium. Göteborgs universitet är värd för konsortiet och ansvarar därför ytterst för verksamheten ekonomiskt och organisatoriskt.

Dessa stadgar är fastställda genom beslut 2019-03-06 och reviderade 2021-05-25 av styrgruppen för Kriterium och Överbibliotekarien vid Göteborgs universitet.

§ 1. Syfte

Kriterium är en plattform för granskning, publicering och spridning av högkvalitativa vetenskapliga böcker, i linje med etablerade open access-principer. Kriterium vill stärka den vetenskapliga boken som publiceringsform.

Konsortiet är öppet för alla lärosäten och förlag och riktar sig till forskare och forskning med svensk anknytning. Kriterium värnar därmed särskilt om traditionen med vetenskapliga böcker utgivna i Sverige (men inte nödvändigtvis på svenska).

§ 2. Medlemmar

Kriterium-konsortiet har lärosäten, nationella aktörer och förlag som medlemmar. Villkoren för medlemskap anges nedan och aktuell medlemsförteckning finns som bilaga 1.

Lärosäten kan upptas som medlemmar om de har sitt säte i Sverige och bedriver högre utbildning och forskning i Sverige.

Nationella aktörer kan upptas som medlemmar och/eller som bidragsgivare.

Förlag kan upptas som medlemmar om de bedriver publicering i enlighet med Kriteriums syften.

Nedan särskiljs lärosätesmedlemmar och förlagsmedlemmar.

2.1 Lärosäten

Lärosätesmedlemmar betalar en medlemsavgift och anställda vid dessa lärosäten kan väljas som ledamöter i styrgruppen.

2.2 Förlag

Representanter för förlagsmedlemmar nominerar gemensamt en representant till styrgruppen.

Förlagsgruppen utgörs av förlagsmedlemmar som medverkar på frivillig basis. Kriteriums uppdrag till gruppen är att spegla förlagsspecifika perspektiv på Kriteriums verksamhet. Förlagens arbetssätt och krav på redaktionell bearbetning, typografi och grafisk form är en specifik kunskap som Kriterium drar nytta av i utvecklingen av sitt arbete. En ambition är att samarbetet förlagen och Kriterium emellan ska ge information för att optimera praktiska rutiner runt sakkunniggranskningar och arbetsflöden i plattformen. (Se bilaga 2).

§ 3. Organisation

Kriteriums högsta beslutande organ är styrgruppen. Styrgruppen fastställs av Göteborgs universitetsbiblioteks överbibliotekarie i samråd med ordförande för Kriteriums styrgrupp. Göteborgs universitetsbibliotek fungerar som värdorganisation, vilket inbegriper nationell samordning och utveckling, bevakning av open access-frågor, daglig drift, digital plattform och support.

Lärosätesmedlemmar föreslår representanter till styrgruppen vid förfrågan från Göteborgs universitetsbiblioteks överbibliotekarie. Lärosätenas ledamöter i styrgruppen bör ha vetenskaplig kompetens, biblioteks-/publiceringskompetens och/eller ledningserfarenhet, och ska vara anställda vid respektive lärosäte.

Lärosätena utser kontaktpersoner med biblioteks-/publiceringskompetens som ansvarar för frågor som gäller publiceringen inklusive nödvändig koordinering mellan lärosätenas olika publiceringsprocesser som inte är kopplade till den vetenskapliga bedömningen, och förväntas därför ha god kännedom om publiceringsverksamheten vid det egna lärosätet.

Styrgruppen består av Kriteriums styrgruppsordförande och den nationella samordnaren, samt en representant per lärosäte. Ordförande för styrgruppen bör ha anställning vid Göteborgs universitet och ha uppdraget på universitetets vägnar. Göteborgs universitetsbiblioteks representant är samordnare för styrgruppen.

Förlagsmedlemmarna föreslår tillsammans en representant till styrgruppen. På samma sätt föreslår de nationella aktörerna varsin representant till styrgruppen som står för en oberoende bevakning av nationella intressen. Därtill ingår också ordförande i Kriteriums redaktionsråd (se nedan) i styrgruppen.

Styrgruppen utser ett redaktionsråd. Som administrativt stöd fungerar Göteborgs universitetsbiblioteks kansli. Kriterium team vid Göteborgs universitetsbibliotek ansvarar, utvecklar och administrerar den digitala plattformen och hemsidan. Nationell samordnare för Kriterium är placerad vid Göteborgs universitetsbibliotek.

3.1 Styrgruppsmöte

Styrgruppen är ett forum för diskussion och beslut i övergripande frågor. Styrgruppsmötet beslutar om medlemskap, budget, medlemsavgift, verksamhetsinriktning, verksamhetsberättelse och redovisning av konsortiets ekonomiska förhållanden. Styrgruppen sammanträder minst en gång per år på kallelse av styrgruppens samordnare. Styrgruppen är formellt berättigad att fatta beslut när minst hälften av medlemmarna är företrädda. Alla ledamöter har yttrande-, förslags- och rösträtt.

Vid omröstning förfogar varje medlem över en röst. Beslut tas med enkel majoritet. Vid lika röstetal har styrgruppens ordförande utslagsröst. Vid val skiljer lotten.

3.2 Redaktionsråd

Redaktionsrådet består av akademiska representanter utsedda av styrgruppen med hög vetenskaplig kompetens (minst docent) som har stor erfarenhet av sakkunniggranskning inom olika områden. Det är önskvärt att redaktionsrådet sammantaget har en bas i ett flertal vetenskapliga discipliner som speglar bredden i Kriteriums publicering.

Redaktionsrådet bedömer i det första steget synopsis och förslaget på vetenskapligt ansvarig, och i det andra steget att granskningen utförts tillfredsställande samt de förändringar i manus som gjorts utifrån granskningen. Redaktionsrådet kan strukturellt jämföras med en lärarförslagsnämnd, där medlemmarna inte själva är sakkunniga inom varje enskilt område utan utifrån sin vetenskapliga kompetens kan bedöma om granskningsprocessen har skett på ett tillfredsställande sätt.

3.3 Administrativt stöd (Kansli)

Som administrativt stöd fungerar Göteborgs universitetsbiblioteks kansli och Kriterium team. Kansliet och Kriterium team sköter den löpande förvaltningen och IT-driften enligt styrgruppens anvisningar och riktlinjer. Kansliet skall agera i enlighet med av styrgruppen beslutad budget och hålla styrgruppen informerad om verksamheten. Överbibliotekarien vid Göteborgs universitet är huvudansvarig för kansliet.

§ 4. Verksamhet och ansvar

Göteborgs universitetsbibliotek har huvudansvar för drift och förvaltning av Kriterium, inklusive ekonomisk och verksamhetsmässig redovisning. Göteborgs universitet ansvarar för att ta fram en verksamhetsplan och en årsbudget. Styrgruppen fastställer medlemsavgifternas storlek och verksamheten redovisas i form av en årsberättelse.

Redaktionsrådet ansvarar för den vetenskapliga bedömningen och beslutar om utgivning i Kriterium.

§ 5. Finansiering av konsortiets verksamhet

Konsortiet finansieras genom medlemsavgifter, externa bidrag samt vid behov publiceringsavgifter.

Kriterium bör ingå i lärosätenas årliga budget- och verksamhetsplanering, utifrån den part vid respektive lärosäte som är engagerad – lärosätet som helhet, biblioteket, en fakultet eller motsvarande.

Medlemsavgiften bestäms av styrgruppen för ett år framåt och fastställs senast den 15 oktober året innan. Medlemsavgiften kan differentieras mellan olika grupper av medlemmar.

Lärosätesmedlemmarna svarar gemensamt för verksamhetens ekonomiska förpliktelser. Varje kontaktperson ansvarar för att nödvändig information lämnas till Kriterium.

Kostnaderna för publicering inom Kriterium ska vara överkomliga för författare som bedriver bidragsfinansierad forskning (där publiceringskostnaden normalt ingår i budgeten) likväl för författare som bedriver forskning finansierad på annat sätt.

§ 6. Ändrade förhållanden, ändringar och tillägg

6.1 Stadgeändring

För ändring av dessa stadgar erfordras en majoritet av minst två tredjedelar av avgivna röster vid sammanträde med styrgruppen, vid vilket minst tre fjärdedelar av styrgruppens medlemmar är företrädare.

6.2 Utträde

Meddelande om utträde ur Kriterium skall göras skriftligen till styrgruppen.

Medlemsavgift erläggs till utgången av det år under vilket medlemmen lämnat konsortiet. Medlem kan välja att utträda ur konsortiet med omedelbar verkan eller kvarstå som medlem under den period medlemsavgift betalas. Erlagd medlemsavgift återbetalas inte.

Bilaga 1: Medlemmar i Kriterium och nationella aktörer

Lärosäten:

Göteborgs universitet

Lunds universitet

Uppsala universitet

Malmö universitet

Karlstads universitet

Stockholms universitet

Södertörns högskola

Umeå universitet

Örebro universitet

Förlag:

Makadam förlag

Nordic Academic Press

Nationella aktörer:

Vetenskapsrådet

Riksbankens jubileumsfond

Kungliga biblioteket

Bilaga 2: Ramar Kriteriums förlagsgrupp

Gruppen utgörs av förlagsmedlemmar som medverkar på frivillig basis. Kriteriums uppdrag till gruppen är att spegla förlagsspecifika perspektiv på Kriteriums verksamhet. Förlagens arbetssätt och krav på redaktionell bearbetning, typografi och grafisk form är en specifik kunskap som Kriteriums ledningsgrupp drar nytta av i utvecklingen av sitt arbete. Ambitionen är att samarbetet förlagen och Kriterium emellan ska ge information för att optimera praktiska rutiner runt sakkunniggranskningar och arbetsflöden i plattformen.

Nya medlemmar tillkommer då de har 1) minst ett manus i omlopp i plattformen och 2) uppfyllt ett antal kriterier. Medlemskap föreslås av Kriteriums styrgruppsordförande som skickar på enkel remiss hos förlagsgruppen.

Medlemsförlag ska ha:

- en professionell utgivning,
- utgivning som sträcker sig utöver s.k. egenutgivning (se nedan),
- dokumenterad erfarenhet av och/eller avsikt att bedriva publicering specifikt av vetenskaplig litteratur,
- dokumenterad erfarenhet av och/eller avsikt att säkerställa att manus aktuella för Kriteriumpublicering genomgår grundliga redaktionella processer (såsom språklig bearbetning och grafisk formgivning) efter granskning och godkännande av redaktionsrådet,
- ett säkerställt system för marknadsföring/information om och distribution av aktuell bok när den publiceras,
- en konstruktiv inställning till Kriteriums syften och mål.

Även nystartade förlag kan bli medlemmar.

Förlagsgruppen har ett roterande ordförandeskap (ett år i taget) och ordförandeskapets uppgift är att:

- sammankalla till möte vid uppkomna diskussionsbehov av förlagsspecifika ärenden kring OA, peer review eller dit relaterade frågor, och/eller kalla till samtalsforum för 1) frågor som ska tas upp på Kriteriums styrgruppsmöten samt 2) frågor om godkännande av nya medlemmar i förlagsgruppen (att kriterierna uppfylls)
- ansvara för att protokoll skrivs och
- sitta med vid Kriteriums styrgruppsmöten som förlagsgruppens representant.

Möten kan ske via Skype, skriftligt eller anordnas på fysisk plats när det är funktionellt. Medlemmars medverkan vid möten är inget tvång men ska ombesörjas i möjligaste mån. Minimiantalet möten är en gång per år inför Kriteriums styrgruppsmöten.